

Zákon č. 355/2007 Z. z.
vybrané oblasti týkajúce sa ochrany zdravia pri práci
- informácia

Informácia o novelizovaných ustanoveniach zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“) a súvisiacich predpisov, uverejnená na internetovej stránke Úradu verejného zdravotníctva SR nie je právne záväzná a má len informatívny charakter pre účely aplikačnej praxe. Právne záväzné znenie zákona č. 355/2007 Z. z. a súvisiacich predpisov je uverejnené v Zbierke zákonov. Úrad verejného zdravotníctva SR nepodáva právne záväzný výklad zákona.

Obsah:

Základné pojmy (§ 2)	1
Odborná spôsobilosť na prácu (§ 16) a aktualizácia odbornej prípravy.....	1
Choroby z povolania (§ 31a – 31f)	4
Ochrana zamestnancov pri práci s azbestom (§ 41).....	5

ZÁKLADNÉ POJMY (§ 2)

Zamestnanec je

1. fyzická osoba, ktorá je so zamestnávateľom v pracovnoprávnom vzťahu alebo obdobnom pracovnom vzťahu,
2. žiak strednej odbornej školy pri praktickom vyučovaní a študent vysokej školy pri praktickej výučbe.

Podľa § 11 ods. 1 Zákonníka práce je zamestnanec fyzická osoba, ktorá v pracovnoprávnych vzťahoch, a ak to ustanovuje osobitný predpis, aj v obdobných pracovných vzťahoch vykonáva pre zamestnávateľa závislú prácu. § 223 ods. 2 Zákonníka práce ustanovuje pracovnoprávny vzťah založený okrem pracovnej zmluvy aj dohodami o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru (dohoda o vykonaní práce, dohoda o pracovnej činnosti, dohoda o brigádnickej práci študentov). Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. je zamestnanec fyzická osoba, ktorá je so zamestnávateľom v pracovnoprávnom vzťahu alebo obdobnom pracovnom vzťahu. **Za zamestnanca teda možno považovať aj fyzickú osobu vykonávajúcu prácu na základe dohody o vykonaní práce, dohody o pracovnej činnosti, alebo dohody o brigádnickej práci študentov.**

ODBORNÁ SPÔSOBILOSŤ NA PRÁCU (§ 16)

- s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami,
- s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie alebo prípravami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie.

Odborná spôsobilosť na vykonávanie uvedených činností sa preukazuje osvedčením o odbornej spôsobilosti.

Odbornú spôsobilosť na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami preukazuje

- vedúci zamestnanec, ktorý je na pracovisku zodpovedný za odborné vykonávanie činností, alebo
- fyzická osoba – podnikateľ alebo zamestnanec, ktorý vykonáva prácu samostatne.

Osvedčenie o odbornej spôsobilosti vydáva príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva v sídle kraja na základe splnenia určených požiadaviek a to:

- určeného vzdelania,
- určenej dĺžky odbornej praxe,
- **absolvovania odbornej prípravy**
- vykonaním skúšky pred komisiou (alebo bez skúšania, ak žiadateľ má 5 alebo 6 rokov odbornej praxe).

Splnenie požiadaviek na odbornú spôsobilosť na uvedené činnosti je podmienené **novou povinnosťou** a to **absolvovať odbornú prípravu vo vzdelávacej inštitúcii**, ktorá uskutočňuje akreditovaný vzdelávací program.

Žiadateľ o získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti **na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami** musí absolvovať odbornú prípravu v dĺžke najmenej **10 vyučovacích hodín**.

Žiadateľ o získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti **na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie** musí absolvovať odbornú prípravu v dĺžke najmenej **16 vyučovacích hodín**.

Okrem toho **každá osoba, ktorá je držiteľom týchto osvedčení o odbornej spôsobilosti má novú povinnosť absolvovať najmenej každých päť rokov od vydania osvedčenia, aktualizáciu odbornú prípravu vo vzdelávacej inštitúcii** v rozsahu najmenej **10 vyučovacích hodín** (držiteľ osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami) a v rozsahu najmenej **16 vyučovacích hodín** (držiteľ osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie).

Splnenie tejto podmienky overuje príslušný orgán verejného zdravotníctva na základe dokladu o absolvovaní aktualizácie odbornej prípravy, ktorý mu písomne predloží držiteľ osvedčenia o odbornej spôsobilosti.

Vzory dokladov o absolvovaní odbornej prípravy a aktualizácie odbornej prípravy sú súčasťou príloh zákona č. 355/2007 Z. z.

Vzhľadom na uvedenú novú povinnosť, zákon obsahuje aj dôvod, pre ktorý môže príslušný orgán verejného zdravotníctva odobrať osvedčenie o odbornej spôsobilosti. Je to v prípade, ak držiteľ osvedčenia o odbornej spôsobilosti neabsolvoval aktualizáciu odbornú prípravu alebo nepredložil príslušnému orgánu verejného zdravotníctva doklad o absolvovaní aktualizácie odbornej prípravy, a to najneskôr do 30 dní po jej absolvovaní.

Osoba, ktorá je držiteľom osvedčenia o odbornej spôsobilosti podľa § 16 ods. 18, 19, 21, 22, 24 a 25 zákona č. 355/2007 Z. z. na vykonávanie činností podľa § 15 ods. 3 písm. a) a b), ktoré je platné k 31. júlu 2014, je povinná absolvovať aktualizačnú odbornú prípravu podľa § 16 ods. 29 zákona č. 355/2007 Z. z. najneskôr do

- a) 30. júna 2015, ak držiteľovi osvedčenia o odbornej spôsobilosti bolo toto osvedčenie vydané do 31. decembra 2007,
- b) 31. decembra 2015, ak držiteľovi osvedčenia o odbornej spôsobilosti bolo toto osvedčenie vydané v rokoch 2008 až 2009,
- c) 31. decembra 2016, ak držiteľovi osvedčenia o odbornej spôsobilosti bolo toto osvedčenie vydané v rokoch 2010 až 2011,
- d) 31. decembra 2019, ak držiteľovi osvedčenia o odbornej spôsobilosti bolo toto osvedčenie vydané od roku 2012 až do 31. júla 2014.

Držiteľ osvedčenia o odbornej spôsobilosti, ktorému príslušný orgán verejného zdravotníctva odobral osvedčenie z dôvodov uvedených v zákone, môže o nové osvedčenie požiadať po uplynutí šiestich mesiacov alebo jedného roka odo dňa jeho odobratia (dôvody sú uvedené v § 16 ods. 35 zákona č. 355/2007 Z. z.).

Odborná spôsobilosť sa uznáva aj osobám, ktoré získali potrebnú kvalifikáciu v inom členskom štáte na základe dokladu, ktorý slúži na rovnaký účel. Preto tieto osoby nemusia absolvovať odbornú prípravu pred získaním osvedčenia o odbornej spôsobilosti. Musia však absolvovať povinnú aktualizačnú odbornú prípravu.

Rozsah odbornej prípravy na získanie odbornej spôsobilosti a aktualizačnej odbornej prípravy držiteľa osvedčenia o odbornej spôsobilosti je súčasťou vykonávacieho predpisu k zákonu č. 355/2007 Z. z. – vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 209/2014 Z. z., ktorou sa ustanovuje rozsah odbornej prípravy, rozsah požadovaných vedomostí pre skúšky odbornej spôsobilosti, podrobnosti o zriaďovaní a činnosti komisií na preskúšanie odbornej spôsobilosti, obsah osvedčenia o odbornej spôsobilosti a rozsah aktualizačnej odbornej prípravy.

Zoznam vzdelávacích inštitúcií, ktoré uskutočňujú akreditovaný vzdelávací program a v ktorých je možné absolvovať odbornú prípravu alebo aktualizačnú odbornú prípravu je uverejnený na internetovej stránke Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR:

www.minedu.sk

- Celoživotné vzdelávanie
- Akreditácie
- Zoznam platných akreditovaných vzdelávacích programov – vyhľadávanie programov (podľa krajov, podľa názvu)

Vymedzenie veľmi toxických látok a zmesí a toxických látok a zmesí, u ktorých sa preukazuje odborná spôsobilosť na prácu

Dňa 1. 5. 2015 nadobudlo účinnosť nariadenie vlády SR č. 82/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších

predpisov (ďalej „NV SR č. 82/2015 Z. z.“), ktoré je zosúladené s Nariadením EP a Rady (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí.

NV SR č. 82/2015 Z. z. ustanovuje v § 6 povinnosť zamestnávateľa zabezpečiť zníženie rizika z expozície nebezpečnými chemickými faktormi účinnými ochrannými a preventívnymi opatreniami. **Jedným z preventívnych opatrení je odborná spôsobilosť na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami, ktoré sú zaradené do triedy nebezpečenstva:**

- akútna toxicita kategórie 1 a 2, výstražné upozornenia H300, H310, H330,
- akútna toxicita kategórie 3, výstražné upozornenia H301, H311, H331,
- toxicita pre špecifický cieľový orgán po jednorazovej expozícii kategórie 1, výstražné upozornenie H370,
- toxicita pre špecifický cieľový orgán po opakovanej expozícii kategórie 1, výstražné upozornenie H372.

Upozornenie pre fyzické osoby – podnikateľov a právnické osoby, ktoré sú oprávnené odstraňovať azbest alebo materiály obsahujúce azbest zo stavieb (§ 5 ods. 4 písm. o) zákona č. 355/2007 Z. z.)

AZBEST je klasifikovaný podľa prílohy VI Nariadenia EP a Rady (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí ako látka s toxicitou pre špecifický cieľový orgán po opakovanej expozícii kategórie 1, s výstražným upozornením H372.

Vzhľadom na uvedenú klasifikáciu azbestu sa **povinnosť mať odbornú spôsobilosť na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami v zmysle § 16 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. vzťahuje aj na vedúceho zamestnanca, ktorý je na pracovisku zodpovedný za odborné vykonávanie činností alebo na fyzickú osobu – podnikateľa alebo zamestnanca, ktorí samostatne vykonávajú prácu pri odstraňovaní azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb (§ 6 ods. 2 písm. d) bod 4 NV SR č. 82/2015 Z. z.).**

Táto povinnosť sa uplatňuje od 1.5.2015 (od nadobudnutia účinnosti NV SR č. 82/2015 Z. z.).

CHOROBY Z POVOLANIA (§ 31a – 31f)

Choroba z povolania je ochorenie, ktoré vzniklo v príčinnej súvislosti s pracovnou činnosťou, zaradená do zoznamu chorôb z povolania a priznaná príslušným špecializovaným pracoviskom.

Lekár, ktorý zistí, že došlo k zmene zdravotného stavu poistenca (zamestnanca) vo vzťahu k vykonávanej práci, odošle túto osobu na vyšetrenie špecializovanému pracovisku so sídlom

najbližšie k miestu pracoviska fyzickej osoby. Zákon č. 355/2007 Z. z. upravuje **uznanie choroby z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania špecializovanými pracoviskami**, ktorými sú vybraní poskytovatelia zdravotnej starostlivosti; sú to lekári v ambulancii pracovného lekárstva alebo kožného lekárstva alebo poskytovatelia ústavnej zdravotnej starostlivosti v nemocnici, ktorí poskytujú zdravotnú starostlivosť lekármi s odbornou spôsobilosťou v špecializačnom odbore pracovné lekárstvo, klinické pracovné lekárstvo a klinická toxikológia alebo dermatovenerológia.

Špecializované pracovisko pri posudzovaní profesionality ochorenia vychádza z výsledkov vykonaných lekárskeho vyšetrení, pričom ako povinný doklad k svojmu posudzovaniu si vyžiada odborné stanovisko príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva, ktorý posúdi súvislosť medzi pracovnou expozíciou, resp. vykonávanou prácou a prešetrovaným ochorením. **Na základe klinických vyšetrení a prešetrenia pracovných podmienok a spôsobu práce posudzovanej osoby, špecializované pracovisko chorobu z povolania uzná alebo neuzná.** Správnosť uznania choroby z povolania potvrdzuje vedúci zamestnanec poskytovateľa ústavnej zdravotnej starostlivosti v nemocnici, ktorý je lekárom s odbornou spôsobilosťou v špecializačnom odbore pracovné lekárstvo, klinické pracovné lekárstvo a klinická toxikológia alebo dermatovenerológia.

Uznaniu choroby z povolania v sporných a nejednoznačných prípadoch predchádza jej posúdenie v **regionálnej komisii na posudzovanie chorôb z povolania**; profesionálny vznik kožných ochorení posudzuje **regionálna komisia na posudzovanie kožných chorôb z povolania**. Ak je posudzovanie podozrenia na chorobu z povolania obzvlášť zložitá, špecializované pracovisko predloží podozrenie na chorobu z povolania na posúdenie **Celoslovenskej komisii na posudzovanie chorôb z povolania**.

Zákon určuje obsah lekárskeho posudku o uznaní choroby z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania a postup pri hlásení choroby z povolania určeným subjektom, ako aj pri evidencii uznaných chorôb z povolania.

V zákone je upravený aj postup osoby alebo jej zamestnávateľa, u ktorej bola uznaná choroba z povolania alebo nebola uznaná choroba z povolania, ak majú pochybnosti o správnosti posúdenia špecializovaným pracoviskom; o opätovné posúdenie uznanej alebo neuznanej choroby z povolania môžu požiadať Celoslovenskú komisiu na posudzovanie chorôb z povolania.

OCHRANA ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI S AZBESTOM (§ 41)

Odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb pri búracích prácach, údržbárskych prácach, opravách a iných činnostiach (ďalej len „odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb“), **možno vykonávať len na základe oprávnenia** na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb (ďalej len „oprávnenie“) vydaného úradom verejného zdravotníctva, alebo dokladu z iného členského štátu, ktorý slúži na rovnaký účel alebo je z neho zrejmé, že táto skutočnosť je preukázaná.

Oprávnenie sa na základe dokumentácie s opisom činnosti a používaných pracovných postupov alebo technológie odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb a technického vybavenia **vydáva na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb:**

- v interiéroch budov s vytvorením kontrolovaného pásma s použitím podtlakového systému,
- v exteriéroch bez súvisu s vnútornými priestormi budov, v ktorých nie je možné z technického hľadiska vytvoriť kontrolované pásmo s podtlakovým systémom,
- v interiéroch budov v uzatvorených priestoroch do 10m³, s vytvorením kontrolovaného pásma s použitím priemyselného vysávača.

Fyzická osoba – podnikateľ alebo právnická osoba oprávnená na odstraňovanie azbestu zo stavieb (ďalej len „držiteľ oprávnenia“) **je povinná** (podľa § 41 ods. 13 zákona č. 355/2007 Z. z.) **pred začiatkom výkonu práce predložiť príslušnému orgánu verejného zdravotníctva návrh** na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb (ďalej len „návrh“) na posúdenie (podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z.) a zdržať sa výkonu práce do času posúdenia navrhovanej činnosti.

Novela zákona č. 355/2007 Z. z. určuje podrobnosti k predloženiu **návrhu, ktorý musí obsahovať:**

- prevádzkový poriadok (podlieha schvaľovaniu podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z. z.), ktorý obsahuje
  - posudok o riziku (§ 2 NV SR č. 253/2006 Z. z.)
  - bezpečné pracovné postupy a technické vybavenie pre činnosť v posudzovaných priestoroch,
  - opatrenia na zníženie expozície zamestnancov a obyvateľov,
  - zabezpečenie zdravotného dohľadu pre zamestnancov (§ 11 NV SR č. 253/2006 Z. z.)
  - používané osobné ochranné pracovné prostriedky a spôsob ich dekontaminácie,
  - zneškodňovanie nebezpečného odpadu s obsahom azbestu,
  - plán práce podľa osobitného predpisu (§ 5, 8, 11 a 12 NV SR č. 253/2006 Z. z.)
- doklad o absolvovaní odbornej prípravy na prácu pri odstraňovaní azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb zamestnancov a osoby zodpovednej za prevádzkovanie odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb (ods. 3 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z.) alebo ich aktualizácie odbornej prípravy (§ 41 ods. 15 zákona č. 355/2007 Z. z.).

Držiteľ oprávnenia **je povinný** pred začiatkom výkonu práce, **okrem predloženia návrhu** na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb na posúdenie (ods. 13 zákona č. 355/2007 Z. z.), **oznámiť príslušnému orgánu verejného zdravotníctva začiatok a ukončenie výkonu odstraňovania** azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest na konkrétnej stavbe (§ 3 NV SR č. 253/2006 Z. z.)

Novela zákona č. 355/2007 Z. z. stanovuje, že **odbornú prípravu** na prácu pri odstraňovaní azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb zamestnancov a osoby zodpovednej za prevádzkovanie odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb (§ 41 ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. e) bod 2.) **vykonáva vzdelávacia inštitúcia, ktorá uskutočňuje akreditovaný vzdelávací program v rozsahu najmenej 10 vyučovacích hodín.**

Povinnosťou pre držiteľov oprávnenia na odstraňovanie azbestu zo stavieb je povinnosť (§ 41 ods. 15 zákona č. 355/2007 Z. z.) **zabezpečiť najmenej každých päť rokov od vydania oprávnenia aktualizáciu odbornú prípravu** na prácu pri odstraňovaní azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb pre zamestnancov a osobu zodpovednú za prevádzkovanie odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb **vo vzdelávacej inštitúcii, ktorá uskutočňuje akreditovaný vzdelávací program v rozsahu najmenej 10 vyučovacích hodín.**

Vzory dokladov o absolvovaní odbornej a aktualizacej odbornej prípravy sú súčasťou príloh zákona č. 355/2007 Z. z.

Zoznam vzdelávacích inštitúcií, ktoré uskutočňujú akreditovaný vzdelávací program a v ktorých je možné absolvovať odbornú prípravu alebo aktualizáciu odbornú prípravu je uverejnený na internetovej stránke Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR:

www.minedu.sk

- Celoživotné vzdelávanie
- Akreditácie
- Zoznam platných akreditovaných vzdelávacích programov – vyhľadávanie programov (podľa krajov, podľa názvu)

Držiteľ oprávnenia, ktoré je platné k 31. júlu 2014, je **povinný zabezpečiť aktualizáciu odbornú prípravu** na prácu pri odstraňovaní azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb zamestnancov a osoby zodpovednej za prevádzkovanie odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb (podľa § 41 ods. 15 zákona č. 335/2007 Z. z.) najneskôr do

- 30. júna 2015, ak držiteľovi oprávnenia na odstraňovanie azbestu zo stavieb bolo toto oprávnenie vydané v rokoch 2006 až 2007,
- 31. decembra 2015, ak držiteľovi oprávnenia na odstraňovanie azbestu zo stavieb bolo toto oprávnenie vydané v rokoch 2008 až 2009,
- 31. decembra 2016, ak držiteľovi oprávnenia na odstraňovanie azbestu zo stavieb bolo toto oprávnenie vydané v rokoch 2010 až 2011,
- 31. decembra 2019, ak držiteľovi oprávnenia na odstraňovanie azbestu zo stavieb bolo toto oprávnenie vydané od roku 2012 až do 31. júla 2014.

Vypracoval: Odbor preventívneho pracovného lekárstva

Aktualizované: 01.12.2017